

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคสังคมนิยม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า พรรคสังคมนิยมมีหน้าที่ต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ แจ้งเตือนพรรคการเมืองต่างๆ ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย รวมทั้งพรรคสังคมนิยมด้วย ปรากฏว่าพรรคสังคมนิยมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสมพงษ์ ไชยมุข หัวหน้าพรรคสังคมนิยมมีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมเอกสารประกอบได้ความว่า พรรคสังคมนิยมมีปัญหาเกี่ยวกับการเงิน ไม่มีเงินสำหรับจ่ายเป็นเงินเดือนให้กับเจ้าหน้าที่ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งเตือนเรื่องการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคไปถึงสำนักงานใหญ่ของพรรค ไม่มีผู้ดำเนินการ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ส่งไปบ้านของหัวหน้าพรรคที่จังหวัดนครศรีธรรมราช หัวหน้าพรรคได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคฝากนางส้อย แสงไกร นำไปให้นายกฤษ ไกรคุ้ม ที่สำนักงานใหญ่ของพรรคที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อจะได้ส่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ แต่นางส้อย ๑ ทำเอกสารสูญหายระหว่างทาง โดยนางส้อย ๑ แจ้งให้นายสมพงษ์ ๑ หัวหน้าพรรคทราบ นายสมพงษ์ ๑ จึงจัดทำเอกสารขึ้นใหม่ แล้วเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔ และได้ส่งเอกสารต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ สาเหตุที่ส่งช้ากว่ากำหนดเพราะวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ตรงกับวันเสาร์และวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ ตรงกับวันอาทิตย์ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาให้พรรคสังคมนิยมสามารถดำเนินการทางการเมืองต่อไปได้

มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยม ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้....(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว การที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้นจะต้องมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่งอนุมาตราใดอนุมาตราหนึ่ง สำหรับมาตรา ๓๕ นั้นจะต้องได้ความว่า พรรคการเมืองไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินเพื่อแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

ตามปัญหาของคำร้องว่า พรรคสังคมนิยมไม่ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ แต่นายสมพงษ์ ฯ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมชี้แจงว่า ระหว่างที่ไปอยู่ที่บ้านเลขที่ ๓๓๓/๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้น ได้รับเอกสารเตือนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่องให้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ จึงรีบดำเนินการโดยฝากนางส้อย แสงไกร ในวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เพื่อส่งต่อนายกฤช ไกรคุ้ม สำหรับส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่นางส้อย ฯ ทำรายงานดังกล่าวหายระหว่างเดินทาง เมื่อนายสมพงษ์ ฯ ได้รับแจ้ง จึงจัดทำรายงานใหม่และเดินทางไปกรุงเทพ ฯ เพื่อส่งรายงานเอง โดยส่งให้ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ นายสมพงษ์ ฯ ได้อ้างอิงโดยแสดงหลักฐานประกอบหลายอย่าง เช่น หนังสือส่งเอกสารทางไปรษณีย์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำเนาบัตรโดยสารรถปรับอากาศที่นายสมพงษ์ ฯ เดินทางเพื่อส่งเอกสารรายงาน ฯ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๕ จากนครศรีธรรมราชถึงกรุงเทพมหานคร

นางส้อย แสงไกร ได้ให้การเป็นหนังสือสนับสนุนว่า มีบ้านเรือนอยู่ที่ ๓๓๓/๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช อาชีพค้าขายผลผลิตทางการเกษตรโดยนำไปขายยังกรุงเทพมหานคร ได้เป็นผู้รับฝากของเอกสารจากนายสมพงษ์ ฯ เพื่อนำไปให้นายกฤษ ไกรคุ้ม สำหรับส่งต่อไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่เอกสารสูญหายไประหว่างเดินทาง จึงได้โทรศัพท์ไปถึงคนรู้จักกันเพื่อขอให้แจ้งต่อให้นายสมพงษ์ ฯ ทราบ โดยยืนยันหมายเลขโทรศัพท์ที่มีการติดต่อกันด้วย

พิจารณาคำชี้แจงของนายสมพงษ์ ฯ และถ้อยคำของนางส้อย ฯ แล้วเห็นว่ามิมีเหตุผลไม่มีพินิจนอกจากนี้ยังได้ความว่า พรรคสังคมนิยมไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากราชการหรือเงินอื่นใดจากทางคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงไม่มีเหตุที่จะหลีกเลี่ยงไม่ส่งรายงาน โดยเฉพาะปรากฏหลักฐานว่านางส้อย ฯ มีตำแหน่งเป็นรองหัวหน้าพรรค การที่นายสมพงษ์ ฯ ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคฝากนางส้อย ฯ ดำเนินการส่งเอกสารก็มีความชอบธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ที่จะดำเนินการได้ ระหว่างทางโอกาสที่เอกสารจะสูญหายก็มีความเป็นไปได้ โดยมีข้อเท็จจริงเหตุผล สำหรับในตอนสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ปรากฏว่า วันที่ ๓๑ มีนาคม เป็นวันเสาร์ และวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันอาทิตย์ จึงไม่สามารถดำเนินการใดๆ ในวันหยุดราชการได้ ดังนั้น การที่นายสมพงษ์ ฯ ออกเดินทางจากจังหวัดนครศรีธรรมราช วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔ เพื่อนำส่งเอกสารรายงานฉบับที่สร้างขึ้นใหม่แทนฉบับที่สูญหายและนำส่งถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ เกินกำหนดเพียง ๓ วันทำการ ก็ไม่น่าจะถือว่าการทำการฝ่าฝืนกฎหมาย เพราะเหตุมีเจตนาปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ โดยดำเนินการจัดส่งในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งยังอยู่ในช่วงเวลาที่กฎหมายกำหนดและสามารถส่งถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ครั้นเมื่อเอกสารสูญหาย ก็รีบดำเนินการโดยด่วนจนสามารถนำส่งถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นระยะเวลาอันสมควร

พิเคราะห์พยานหลักฐานต่างๆ แล้วเชื่อว่านายสมพงษ์ ฯ ได้ฝากรายงานการดำเนินกิจการของพรรคสังคมนิยมในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ จริง และเห็นว่า เป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ โดยมีเจตนาฝ่าฝืนแต่ประการใด จึงยังไม่มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยม

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ